

Skriftlig innspill til Familie- og kulturkomiteen Representantforslag om å løse fosterhjemskrisen – Dokument 8:242 S (2025–2026) fra NHO Geneo

Om NHO Geneo

NHO Geneo er landsforeningen for helse-, velferd- og oppvekstbedrifter i NHO-fellesskapet. Vi representerer over 2 300 bedrifter og ca. 34 000 årsverk innenfor tjenester som blant annet barnevern, fosterhjem, barnehager, hjemmetjenester og spesialisthelsetjenester. Mange av våre medlemmer er aktive leverandører av tjenester til barnevernet.

Overordnet vurdering

NHO Geneo støtter representantforslaget, og ser det som et viktig steg mot å løse den alvorlige situasjonen i fosterhjemstjenesten. Med 336 barn på venteliste ved utgangen av 2025, og et system der nær syv av ti fosterforeldre ikke vil anbefale andre å bli fosterforeldre, er behovet for strukturelle forbedringer åpenbart og presserende.

Privat kapasitet sikrer at køene til fosterhjem reduseres. Fosterhjemsordningen har vist tidligere at foreldre som har avtaler med private, er langt mer tilfredse enn dem som har avtaler med kommunene. Dette skyldes først og fremst at private aktører har bedre opplæring, beredskap- og veiledningstilbud enn det kommunene ofte har.

Nærmere om de ulike forslagene under og våre vurderinger.

Forslag 10: Private og ideelle aktørers oppdragsavtaler

NHO Geneo er særlig positive til forslag 10, som ber regjeringen sikre at private og ideelle aktører igjen kan bidra til rekruttering, opplæring og oppfølging av fosterhjem gjennom oppdragsgiveransvar. Dette er det enkeltforslaget som vil ha størst strukturell betydning for å løse rekrutteringsutfordringen på kort sikt.

Regelendringene som trådte i kraft i 2023, fjernet private og ideelle organisasjoners mulighet til å ha arbeidsgiveransvar for fosterforeldre. NHO Geneo advarte mot at dette ville føre til en fosterhjemskrise og vi fikk dessverre rett.

Hovedutfordringen på fosterhjemsområdet er å sikre nødvendig rekruttering av familier. I Prop. 86 L (2021-2022) skrev departementet at et forbud kan medføre at "kommuner og Bufetat rekrutterer de fosterhjemmene som ellers ville blitt rekruttert av private aktører."

Vi vet at mange av hjemmene som hadde avtaler med våre medlemmer, tidligere har hatt avtaler med det offentlige. Disse hjemmene meldte om at de foretrakk avtaler med private aktører, fordi kvaliteten i veiledningen og opplæringen, samt tilgangen til oppfølging fra kompetente fagpersoner, var vesentlig bedre enn hva de hadde erfart å få som statlige fosterhjem. De ga uttrykk for at det er lite sannsynlig at de ville ønske å inngå statlige eller kommunale avtaler når private ble hindret i å inngå tilsvarende. Vi viser også til at Barneombudet ga uttrykk for en tilsvarende bekymring i sitt brev til Barne og familiedepartementet 28. februar 2023. Tross faglige innvendinger og advarsler trosset Stortingsflertallet den gangen dette.

Konsekvensene har vært svekket rekrutteringskapasitet fordi private aktørers nettverk og kompetanse ikke lenger kan benyttes fullt ut, dårligere oppfølging av fosterfamilier særlig de med spesialiserte og krevende oppdrag, økt press på kommunale barneverntjenester som ikke har kapasitet til å overta alle oppgavene, og redusert tilgang til ordinære, spesialiserte og forsterkede fosterhjem.

NHO Geneos medlemmer besitter særlig kompetanse på veiledning, matching og faglig oppfølging som er avgjørende for å nå barn som trenger mer enn det ordinære systemet kan tilby. Vi oppfordrer komiteen til å støtte forslag 10 og sikre nødvendige lovendringer raskt.

Fosterforeldres økonomiske rettigheter (forslag 8 og 9)

NHO Geneo støtter fullt ut forslagene om å sikre frikjøpte fosterforeldre rett til tjenestepensjon, yrkesskadedekning og sykepenger fra første dag. At fosterforeldre i dag har svakere sosiale rettigheter enn ordinære arbeidstakere, er urimelig tatt i betraktning det krevende og samfunnskritiske oppdraget de utfører.

Fosterhjemsundersøkelsen 2025 viser at halvparten av fosterforeldrene opplever at familiens økonomiske trygghet svekkes som følge av oppdraget. Dette er en direkte rekrutteringsbarriere. Mange familier som ønsker å bli fosterforeldre, lar være fordi de ikke har råd til det.

Forslag 9, om at kommunene kan refundere godtgjøring til fosterforeldrenes eksisterende oppdragsgiver under permisjon, er en kreativ og gjennomførbar løsning. NHO Geneo ser frem til å bidra til å utforme dette i praksis, da det kan åpne fosterhjemsoppdraget for en helt ny gruppe familier som i dag ikke ser det som et reelt alternativ.

Kompetanse, mentorordning og minoritetsbakgrunn (forslag 5, 6 og 7)

NHO Geneo støtter forslagene om mentorordninger for nyutdannede barnevernspedagoger og systematisk «second opinion» i vanskelige saker. Høy turnover blant saksbehandlere er en alvorlig belastning for fosterfamilier og barn. Eksempelet fra

bladet Fosterhjemskontakt, om en familie som hadde 14 ulike saksbehandlere på 11 år illustrerer et systemisk problem som svekker kvaliteten og stabiliteten i omsorgen.

Vi er også positive til forslag 7 om mentor- og veilederroller hos personer med minoritetsbakgrunn. NHO Geneo representerer virksomheter som allerede arbeider aktivt med minoritetsrekruttering, og vi er klare til å samarbeide med myndighetene om gode løsninger. At åtte av ti barn i Oslo som trenger fosterhjem har minoritetsbakgrunn, gjør dette til et spørsmål om likeverdig omsorg, ikke bare om rekruttering.

Avsluttende merknader

NHO Geneo vil understreke at fosterhjemskrisen ikke kan løses av det offentlige alene. Et mangfoldig system, der kommuner, staten og private og ideelle aktører jobber sammen innenfor tydelige rammer, er den eneste farbare veien for å sikre alle barn et trygt og stabilt hjem i tide.

Vi oppfordrer Familie- og kulturkomiteen til å gi sin tilslutning til representantforslaget.

Mvh

Torbjørn Furulund

Bransjedirektør, Helse og Velferd
NHO Geneo